

PREMSA
CORONA

Foganya

REVISTA D'INFORMACIÓ I CULTURA DEL GRUP FOGANYA

PORRERES ANY IV - n° 20-21 JUNY 1993 - DL PM 1417 1989
450 exemplars - 250^{hs} - Imp 28 12 92 - sor 4 1 1993

Nostra portada.

Fotografia del pati de Son Nebot. Recull el portal ovalat, el centre hi podem veure el pou amb sa corriola, ses piques al seu peu,...

REVISTA D'INFORMACIÓ I CULTURA del Grup Foganya, bimensual.
 Informació i correspondència C/. Molins nº 2; 07260 PORRERES
DIRECCIÓ GENERAL Junta Directiva del Grup Foganya.
DIRECCIÓ Jaume Rosselló i Verger. *NOTA: a l'elaboració d'aquest nombre, en Jaume encara esteia entre nosaltres i per aquesta raó consta el seu nom a l'apartat de Direcció.*
CONSELL DE REDACCIÓ Francesca Servera Toledo, Antoni Matas Blanch i Iolanda Barceló Márquez.
COLLABORADORS Miquel Angel Nicolau Tomàs, Antoni Rosselló Verger, Jaume Vidal Bauzá, Fernando Mancebo Coloma, Agnès Sitjar Esplugues, Rafel Picornell Serra.
DIBUIXANTS Miquel Morlà Vicens i Juli Servera Viedma.
FOTOGRAFIA Sebastià Mestre, Antoni Melià.

S U M A R I

Sumari i explicació portada.....	2
Editorial.....	3
Espipellant els anys.....	4 i 5
Cròniques d'un passat veritable (1ª part).....	6 i 7
L'objecció de consciència i la prestació social..	8-9 i 10
Vida del Grup Foganya.....	11 i 12
100 anys de Miró.....	14
Àngel Oneto Veny, nou President del Grup Foganya.....	15
Comparació demogràfica.....	16
Circulem millor.....	17
Campions.....	18 i 19
Poesia.....	20
De tot un poc.....	21
Passatemps.....	22

Editorial

No podem tenir paraules sinó per disculpar-nos per la tardança de Foganya. L'objectiu de tots els qui treballam a la revista és que pugui sortir i arribar a les vostres llars amb puntualitat i amb una millora, dia a dia, quant a qualitat. No obstant, tots sabem que no sempre s'arriba a la meta i no sempre s'hi arriba d'hora. Pel camí ens podem trobar amb tanques i altres estrebanes. En el nostre cas, tots els que treballam a Foganya ho feim en el nostre temps lliure i, a vegades, trobam que som pocs. Per això demanariem a tots els porrerencs que s'animassin a participar en la nostra tasca per tal que l'objectiu que he esmentat abans pugui ser de cada dia més una realitat.

Per altra part volem des d'aquí donar l'enhorabona al Llum d'Oli i desitjar-li molts d'anys de vida.

Per acabar volem fer constar a aquestes lletres el dol per dos grans puntals de la nostra literatura: Josep Mª Llompart i Vicent Andrés Estellés.

Dol no només per la pèrdua literària sinó també perquè hem perdut dos homes que sempre han demostrat el seu compromís social i polític envers el nostre país.

Així ens complau dedicar-los una de les nostres pàgines, esperant que la selecció de poemes que hem fet us agradi.

Viveros
Pou Nou

VENDA DE FLORS I PLANTES
 ELABORACIÓ DE RAMS CENTRES
 I CORONES;

tlf. 64 74 07 - 64 73 87

Espipellant els anys.

II ÈPOCA N° 16

Trescant per la cimentera dels records, amb ganes d'espipellar qualque cosa que valgui la pena, vet aquí que el pensament es detura i com per màgia d'algun mecanisme retrospectiu, com una cinta que es desplega per tornar començar de bell nou, m'he embadalit amb la visió, real i vertaderament d'altre temps: un temps hi havia...;altre temps feien...

Com ha canviat tot o quasi tot. Ni ens adonam que el temps passa amb la pressa d'una verga de llamp. I els costums canvien tan aviat que quan ens volem donar compte, els nostres fills ja no entenen allò que era tan natural i ordinari per nosaltres, com la mateixa vida.

Què és el que amb l'espipellada d'avui me fa recordar el passat?

Fa no massa anys, que en tenir talent de peix bastava sortir al carrer i demanar a la veïnada si havia sentit el corn. I era en aquests temps d'hivern, sobretot per la Quaresma, que no es menjava carn. No fa tant com això, que el peixeter amb el motocarro venia peix pels cap de cantons i carrers de Porreres. Era qüestió d'escoltar si es sentia el renou de la moto. N'Antonio procurava cridar l'atenció amb un parell d'accelerades. Així que en escoltar-les era qüestió d'acostar-se al carretó de peix i comprar el que es volia. Ara tothom ha d'anar a la peixeteria.

Però permeteu-me que reculant dins el temps amb el pensament, recordi amb l'espipellada d'avui aquell temps en el que unes dones, les peixeteres,

amb un carretó amb rodes de bicicleta, passejaven i venien el peix per tot el poble. Uns caixons de fusta, plans, guardaven el peix separat i seleccionat. Solien posar-hi per damunt trossos de gel. Unes balances de dos plats, sostinguts per tres cordellines, un caramull de fulles de diari o revista, per posar-hi la pesada i el corn, eren tot l'equip que manejaven les peixeteres. D'aquesta manera es podia disfrutar d'una pesada de gerret, alatxa o morralla a mà qualsevol dia.

Es solien respectar les barriades. Encara que fossin mare i filla, procuraven no prendre's la clientela; a menys que una d'elles no hagués acabat el peix, l'altra no passava pels carrers que no li corresponien.

Així com el temps s'encalenta, procuraven acabar el peix més prest. Per això el gerret que devers les nou del matí es venia a tres peces, a les onze ja l'amollaven per un velló i bon pes.

Crida l'atenció que mai no hi hagués denúncies per intoxicacions, ni decomissions per vendre peix en mal estat. Com s'explica que així com s'han anat creant comissions i departaments de sanitat, protecció al consumidor i altres, han augmentat els problemes d'alimentació.

Podria ser que un factor clau per explicar aquesta contradicció radiqui en l'honradesa d'aquelles dones, que si bé el seu nivell cultural en molts d'aspectes no era ni molt manco ordinari, fins i tot pot ser que haguessin de comptar amb els dits; però, en canvi, la seva cultura moral i el seu coneixe-

ment bàsic de l'estat en que es trobava el que venien, feia el grau que desgraciadament no fa avui el de molts que bravetgen d'honradesa, prediquen fórmules d'economia i sanitat encaminades, segons ells, a la protecció del consumidor. De fet, l'únic que defensen és la seva situació.

Em plau recordar avui, en aquesta espipellada, aquelles dones que empenyent el carretó es passaven tot el matí i a cada cap de cantó sonaven el corn als quatre vents. Si la peixetera tenia bona veu, no era estrany que mesclàs els solos de corn amb "estribillos" amb veu de cupletista i així feia saber que duia alatxa, o clavell, ratjada, morralla variada o gerret reial. La frase clàssica era: "Peix fresc i viu, que bota".

Record un escabotell cada

vegada que la peixetera cridava "Peix viu que bota!". I seguia cridant den fort amb els clots del carro. La peixetera, pegant-li una ullada que hagués travessat ferro, li cridava: "Et fotré un grapat de galtades gran repu..". És sabuda la verinosa llengua que les peixeteres tenien i amb una inventiva completament espantosa. Els qualificatius insultants d'una paraula, pardala, reputa, viola, pomot, trutja,.., demostraven la riquesa de vocabulari vulgar i innovador. També en la construcció de frases, que moltes vegades tenien una riquesa que més que fetes per una peixetera semblaven fetes per un literat.

Deixam que amb el carretó segueixin sonant el corn i passejant peix.

Jaume Rosselló i Verger.

VIAJES COLÓN TRAVEL, S.A.

BAL 182

El meu proper viatge

Tel. 761250-753440

Telefax 492944

31 Desembre 31

07003 Palma de Mallorca

PORRERES, TELEFONO: 647000

CRONJQUES D'UN PASSAT VERITABLE CADA VEGADA MÉS ENFORA 1ª PART *

Illa de Mallorca, un horabaixa d'estiu de 1262

Llavors va ser quan va veure el puig.

Estava aferrat per la part dreta a una cordillera de muntanyes que seguien, com una espina dorsal, cap al centre de l'illa.

Els darrers raigs de sol de l'horabaixa banyaven els sembrats i rostolls que enrevoltaven aquell parell d'alqueries que el cavaller tenia just davant.

Afluixà les regnes del cavall i va galopar cap a la base del puig que es redreçava enmig de tot aquell conglomerat de sembrats i boscs d'alzines. D'enfora, el serrat coincidia amb la descripció llegida en els plegs que li havia enviat el seu amic Berenguer Ivern, guerrer i vassall de l'Infant Jaume, mitjantçant el correu forà.

L'altura del puig, a h'el primer cop d'ull, era de quatre-cents peus¹ més o menys, i distava del conjunt de gairebé trenta cases devers deu jовades² de terra.

Havia fet bé cavalcant aquell cavall. Era de talla petita, però robust i valent i el terreny no era el més adequat per cavalls grossos, ja que el bosc que atravessava estava tan atapeït que s'havia d'acotar damunt la sella per no fregar les branques baixes.

Llavors arribà a un comellà amb un torrent que duia aigua dels terrenys de damunt.

Seguint el sarogall, que el conduigué al peu de la muntanya, va trobar el camí.

Al cim hi havia d'haver el que cercava; Abans de tenir el petit campament quasi damunt el puig, els guerrers havien arreglat un llogaret que els moros almoràvits havien abandonat, però cercant posicions més elevades i estratègiques havien edificat una mica de caserna militar on habitaven els mesos de calor.

El caminó serpentetjava enrevoltant tota aquella malesa d'ullastres, coscolls alzines i qualque olivera creant una selva quasi impenetrable...

El cavall començava a tenir les cames i part dels costats escarrintxats, degut a l'invasió del camí de mates, carritx i arbrets amb espines. Era blanc i de port majestuós, amb els arreus i guarnicions reials. Al flanc esquerre duia penjada una ballesta (tipus de dos punts o gafes³) i duia les sagetes i fletxes embolicades amb una corda a la sella.

El cavaller, Ferràn Zanglada⁴, era un lloctinent reial de l'Infant Jaume, fill del Rei Jaume I el Conqueridor. Duia enganxat amb corretjes al braç esquerre un escut triangular amb l'insignia del comtat del Rosselló, l'emblema de Don Nuryo Sarç⁵ magnat del Rei; Apreciava aquell escut... El comte, que havia mort feia vint anys havia participat amb el pare de Ferràn a la conquesta d'aquesta illa amb aquest escut. Ara, després de més de trenta anys d'allò, continuava dugent aquell escut blau amb una franja obliqua argentada amb les dues estrelles de vuit puntes i abaix aquell ocell amb les ales plegades, l'escut que son pare li havia llegat. Duia qualque cop i bony, però l'hi havia salvat més d'un pic de pedres i espassades.

Vestia una cota de malla⁶ que li cobria totalment tot el cos, inclús braços i cames i part del cap; Els peus enfundats amb escarpins⁷.

Damunt duia una túnica o perpunt blanca sense mànigues, amb tres ratlles vermelles al pit: L'emblema dels jurats reials.

La llarga espasa li penjava del faixí dorat i de dins una beina amb una petita fantasia de pedreria a la part esquerra.

Damunt el cap, donant un aire majestuós duia una cimera o casc amb dues ales de metall molt petites.

Els seus acerats ulls verds contrastaven amb la curta barba negra que duia.

El primer que li va donar la benvinguda allà dalt fou un canet que és posar a enrevoltar al cavall fent corregudes, voltes i lladrant de content...

-Senyor Ferràn, Lloctinent! - va exclamar un guerrer que estava ajupit damunt una petita paret de pedres- gràcies per venir tan aviat- davallà tot d'una i posà un genoll en terra amb encant reverencial.

-Estimat Berenguer Ivern- va dir Zanglada mig riguent i desmuntant- tu saps que la nostra amistat és el primer; Endemés com que enguany som un dels sis Jurats Reials- va agafar al cavall per la brida i l'enmenà cap a la caserna, situada just davant les parets de pedres- he de passar avinença a les alqueries i viles de l'antiga part de Don Nunyo i aquesta d'ara l'he adalantada degut a les teves noves rebudes.

El guerrer vestia igual que el Jurat, però damunt la cota de malla duia una túnica blava enloc de blanca. En el cap duia un casc rodó i amb la mà dreta aguantava una pesada destrial de guerra de doble fulla.

-I la resta de la comitiva? - Demanà en Berenguer- Perquè no ha vingut tot sol?

-Per facilitar les coses a tots- contestà en Ferràn- he deixat els meus homes a l'antiga alqueria mora l'Algar, ara propietat dels tres germans Riquers.

A la caserna, que no era més que quatre parets de pedres amb una porta i un bigam de fusta, els esperaven quatre guerrers iguals que el primer que s'agenollaren davant el Lloctinent.

El Jurat va saludar a tothom i llavors va fermà el cavall a l'arbre que hi havia més aprop del campament.

Allà dalt la vista era magnífica. Dominaven gran part de l'illa i endemés els darrers raigs d'un sol que lluitava per amagar- se o quedar donava a la vista un aire celestial.

A TOLKIEN I AL REI JAUME I

Continuarà el pròxim FOGANYA

RAFEL PICORNELL SERRA

Tenint en compte que el context i les situacions són reals

(El puig que es refereix el Lloctinent es el nostre Montissión d'ara!)
 en la mesura possible, he cregut que l' idea d'un guerrer trepitjant el nostre poble, o el que seria després, maldament faci set- cents d'allò, valia la pena com per fer aquest petit acostament... I no heu de fer la Quaresma de no llegir.

- 1 Es pot passar fàcilment a metres dividint per tres
- 2 jovada: Extensió de terra que llauraria un home amb un parell de bous (o joul) emprant un dia
- 3 els joves de Poneres, més tard, devers el segle XIV, es divertien tirant amb la ballesta i fent jocs locals el dia de la commemoració de la conquesta de l'illa
- 4 el seu vertader llinatge era Banyes, però perteneixia a la noble família dels Zanglada.
- 5 Nunyo Sanç, Comte del Rosselló, era fill de l'Infant Sanç d'Aragó. Prengué part a la famosa batalla de "Las Navas de Tolosa" (Jaén 1212), on les tres tropes del Regnes d'Aragó, Navarra i Castella vanceren als almohades. Fou el conseller fidel i prudent del jove Jaume I. Morí sense fills el 1241
- 6 Vestit confeccionat amb cinglletes de malla entrellacades
- 7 sabata lleugera de pell, en aquest cas forrada de malla i metall

L'OBJECCIÓ DE CONSCIÈNCIA I LA PRESTACIÓ SOCIAL

L'OBJECCIÓ, UN DRET I UNA ALTERNATIVA.

L'objecció de consciència és un dret reconegut i legislat que et dóna la possibilitat de no fer el servei militar per motius de consciència reconeguts a la llei: religiosos, ètics, morals, humanitaris i filosòfics.

Els espanyols subjectes a obligacions militars que siguin declarats objectors de consciència, estaran exempts del servei militar i quedaran obligats a realitzar una prestació social substitutòria.

QUAN OBJECTAR?

La sol·licitud de reconeixement com a objector pots fer-la des de l'últim trimestre (1 d'octubre) de l'any en què compleixis 17 anys i fins el moment (data) d'incorporació a la "mili", però es convenient fer-ho amb almenys dos mesos d'antelació a la mateixa. També pots fer-la una vegada acabada la "mili".

COM OBJECTAR?

Si desitges objectar hauràs d'emplenar i remetre la instància oficial, en la que sol·licites el reconeixement com a objector, al "Consejo Nacional de la Objeción de Conciencia (C.N.O.C.).

ON SOL·LICITAR-HO?

La instància la pots lliurar directament al C.N.O.C., al Registre General del Govern Civil (on pots trobar gratuïtament el model oficial d'instància) o a les oficines de correus emprant la via del certificat administratiu. També pots lliurar-la a les Oficines Diplomàtiques i Consolats en el cas de residir a l'estranger. El C.N.O.C. tindrà un termini de 6 mesos per resoldre i comunicar-te la seva decisió.

JA ETS OBJECTOR: QUE FER?

Els objectors reconeguts queden desvinculats automàticament de l'exèrcit i passen a dependre directament de la "Oficina para la Prestación Social de los Objetores de Conciencia (O.P.S.O.C.)" depenent del Ministeri de Justícia.

Els objectors reconeguts quedaran subjectes al règim de la prestació social que comprèn las situacions de:

a) **Disponibilitat:** Des que s'obté la condició d'objector fins al començament del període d'activitat.

b) **Activitat:** Període de 13 mesos en el que l'objector realitza la prestació social pròpiament dita.

c) **Reserva:** Normalment comprèn des del termini de la situació d'activitat fins el 31 de desembre del tercer any posterior a la finalització d'aquesta.

PRÒRROGUES, EXEMPCIONS I EXCLUSIONS.

La regulació d'aquests supòsits és pràcticament igual als del servei militar, tret que aquests s'han de gestionar a través de l'O.P.S.O.C. El termini per a la presentació de sol·licituds és de **2 mesos** a partir de la data de comunicació del reconeixement d'objector.

MANIFESTA LES TEVES PREFERÈNCIES.

L'objector, classificat útil per l'O.P.S.O.C. pot manifestar les seves preferències pel lloc on vol fer el període d'activitat segons els seus interessos (localitat, tipus de servei, horari, règim d'allotjament i manutenció, etc.). Si no manifestes cap preferència se t'assignarà d'ofici una destinació amb règim d'internat (allotjament i manutenció).

LA PRESTACIÓ SOCIAL: DRETS I DEURES.

Com ja hem dit, aquest període d'activitat ha quedat fixat actualment en **13 mesos** amb una jornada de 35 a 40 hores setmanals. Durant aquest temps l'objector passa a denominar-se **col.laborador social** i realitza les tasques pròpies de la prestació social en algun dels seus àmbits: **Protecció Civil, Medi Ambient, Serveis Socials, Serveis Sanitaris o Cooperació Internacional**. En general les condicions de l'activitat seran anàlogues a les establertes per al personal laboral del lloc de destinació i quedaran subjectes a les normes de règim interior i d'organització d'aquest lloc.

Els **drets econòmics i socials** dels col.laboradors socials vénen regulats pel reglament, i són bàsicament: La mateixa paga en mà que els soldats, despeses vestuari, reserva del lloc de feina o plaça en centre d'ensenyament,

La Fonda Càfè

Porreres • Mallorca

BISBE CAMPINS, 6

seguretat social, formació bàsica, permisos, etc.

Cal saber que existeix un **règim disciplinari i penal** específic que regula els deures de l'objector.

Durant el període de prestació es pot seguir treballant o estudiant sempre que això no afecti al desenvolupament normal del mateix.

LA ÍNSUBMISSIÓ.

La insubmissió es produeix quan algú es nega a realitzar tant el servei militar com la prestació social substitutòria. Cal ésser conscient que actualment la insubmissió està tipificada com a **delicte** al Codi Penal (Art. 135 bis), amb penes que van fins als 2 anys i 4 mesos de presó.

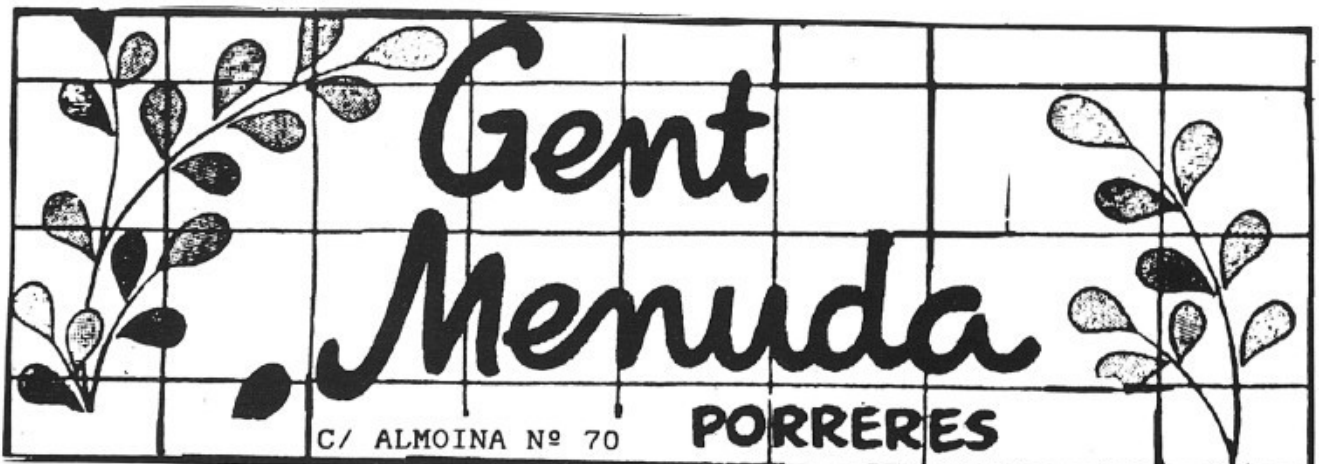
ON POTS TROBAR MÉS INFORMACIÓ?

Si tens qualche dubte o et vols informar millor sobre algun tema específic pots dirigir-te a:

- **DIRECCIÓ GENERAL DE JOVENTUT. Govern Balear.**
Jeroni Antich, 5, 2n-2a.
07003 PALMA DE MALLORCA
Tels.: 71 11 19 i 71 24 49.
Fax: 71 17 74.
- **CONSELL DE LA JOVENTUT DE LES ILLES BALEARS.**
Palau Reial, 3.
07001 PALMA DE MALLORCA
Tel.: 71 20 02.
- **OFICINA PARA LA PRESTACION SOCIAL DE LOS OBJETORES DE CONCIENCIA. Ministerio de Justicia.**
San Bernardo, 21.
28015 MADRID
Tels.: (91) 390 24 99 i (91) 390 20 00.
Fax: (91) 390 24 39.

També pots trobar informació a les Oficines i Punts d'Informació Juvenil (Palma, Eivissa, Maó, Ciutadella, Lluçmajor, Sa Pobla, Campos, Inca, Capdepera, Artà, Sant Josep, ...), així com als Serveis Socials d'alguns Ajuntaments de Balears.

* Informació cedida per la Direcció General de Joventut de la Conselleria Adjunta a la Presidència del GOVERN BALEAR.

Vida del Grup Foganya.

Des de la darrera Vida del Grup Foganya, la propera activitat del grup va ser anar a visitar betlems a Vilafranca. La que va venir davant lògicament va ser el muntatge de les carrosses dels Reis dia 5 de gener. Desgraciadament a la desfilada va caure l'estrella sense ocasionar cap ferit de consideració. Dia 16 d'aquest mateix mes els foguerons de Sant Antoni. En total foren 5. El del grup es cremà a la placeta de'n Monroi. Des d'aquí volem donar l'enhorabona als veïns d'aquest fogueró per la seva disponibilitat i participació. Arribàrem a fer 4 greixonerades de conyac cremat. El dia deprés les Beneïdes començaren a les 15h. i es repartiren un total de 150 panets beneïts amb les respectives estampes del sant.

A mitjan mes de febrer férem la Rua. El grup sortí amb dues carrosses: una titulada "Semàfors a l'antiga" i l'altra "Nostres jardins". Dia 23 férem la "Catarata Mundi", amb nombrosa participació. Torràrem sardines i beguérem vi.

Dins el mes vinent duguérem a terme la "Serrada de la Jaia Quaresma", ja preparant la Passió que es representà dia 4 d'abril baix una brusquina que no va permetre l'actuació de la Filharmònica i la Coral. També s'ha de recalcar que es deplorable que hi hagi uns 70 socis de número i que la Junta Directiva hagi de recórrer a gent de Manacor i de Campos per poder dur a terme la

ASSESSORIA LABORAL I SEGURETAT SOCIAL

JAUME VIDAL BAUZA GRADUAT SOCIAL COL. 298

ASSESSORAMENT A L'EMPRESARI,
TREBALLADOR I PENSIONISTA

REPRESENTACIO GRUP ASSEGUADOR

MAPFRE

SEGURS GENERALS: VEHICLES, VIVENDA, ACCIDENTS, COMERÇ, ETC.

PLA OBERT DE JUBILACIO

Nationale-Nederlanden

C/ DES VENT, 6. TF. 16.80.38 (HORABAIXES)

representació de la Passió. Amb això no volem dir que no passàssim molt de gust de fer feina amb aquesta gent. Des d'aquí els volem fer arribar el nostre agraïment.

Abans, dia 21 de març, anàrem a veure la Passió d'Esparreguera, com en anys anteriors, per començar a ambientar-nos.

Dia 25 va tenir lloc el dinar de la Passió per a tots els actors i col·laboradors, a la portassa de Miquel Sagreras, que ens deixà gustosament.

La propera activitat fou anar a Manacor a les Fires i Festes de Primavera amb una carrossa titulada "Mallorca Pre-turística". Consistia amb una casa de camp amb una porxada de pinassa, amb un pou de pedres, una pica i tot allò que es típic d'una casa de camp de finals del segle XIX.

Dia 28 hi va haver Assemblea Extraordinària per renovar la Junta Directiva i cobrir el càrrec de President que quedava vacant per la dimissió de l'antic President. Com a conseqüència de dita assemblea el nou President és Àngel Oneto Veny i els membres de la Junta Directiva són: Maria Fullana, Miquel Àngel Nicolau, Antoni Matas, Iolanda Barceló i Francesca Servera.

TALLER

BOSCH MARTI

MECANICA

CHAPISTERIA Y PINTURA

**C/. Mayor, 138 - Tel. 64 75 73
PORRERAS (Mallorca)**

FABRICA DE POLIESTIRENO

"AXA UNIVERSA"

NECESSITA:

**APRENENT AMB BASE DE B.U.P.,
FORMACIÓ PROFESSIONAL F.P.1 O
F.P.2, AMB MIRES A FER-SE CÀRREC
DE LA DIRECCIÓ DE LA FÀBRICA.**

**PER MÉS INFORMACIÓ POSAU-VOS
EN CONTACTE A LA MATEIXA FÀBRICA**

Ctra. Montuiri km. 4'9

Tefs. 64 72 10 - 20 13 11

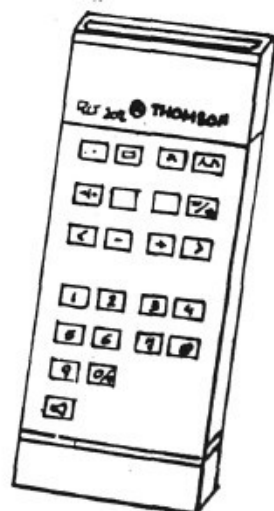
FOTO VIDAL

Avda. Bisbe Campins, 16

Tel. 647320

PORRERES

FOTOGRAFIES D'ESTUDI,
REPORTATGES COLOR DE
NOCES, BATETJOS
COMUNIONS, I
REPRODUCCIONS

100 ANYS DE MIRO ILLES BALEARS

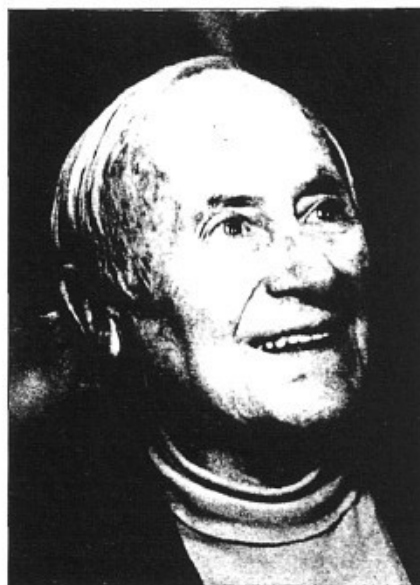
Durant aquest any es celebra el centenari del naixement de Joan Miró, pintor que sobretot durant els darrers anys es va conformar com un dels artistes més representatius de la realitat catalana i universal.

Va néixer a Barcelona l'any 1893, però Mallorca fou un punt clau, no només de la seva vida sinó també de la seva obra. Per a ell Mallorca era la llum i encara que era un artista d'avantguarda, sempre el seu art va estar arrelat a la nostra terra i al món rural, que ha caracteritzat Mallorca fins fa poc temps.

A través del seu art, va inventar un llenguatge nou amb una mitologia característica: dona, ocell, estel, lluna, sol. La seva activitat no es limità a la

pintura i va realitzar també ceràmiques, escultures, tapissos, escenografies de teatre, cartells...

Va contribuir amb una important donació a la creació del Centre d'Estudis D'Art Contemporani- Fundació Joan Miró de Barcelona, que va ser inaugurada l'any 1975. També comptam amb la Fundació Pilar i Joan Miró de Palma, on s'hi prepara una exposició de l'artista pel mes de juny.

Manteniment de jardins i piscines.

C/ Sant Felip, 63
Tel. 16 80 52
07260 PORRERES

FEYPO

ELS NOSTRES SERVEIS SÓN:

- Manteniment de jardins
- Construcció i disseny de jardins
- Manteniment de piscines
- Productes químics per a piscines
- Suministre de plantes
- Instal·lacions de reguiu.

Àngel Oneto Veny, nou President del Grup Foganya

Benvolguts Socis del Grup Foganya, subscriptors de la revista Foganya i simpatitzants:

Amb aquest escrit, faig pública la meva presentació com a President i la de la Junta Directiva del Grup Foganya, a resulta de l'Assemblea Extraordinària que tingué lloc dia 28 de Març de 1993.

Emprenc aquesta nova etapa amb coratge, il·lusió i amb la fe i la creença de que aquest món que és el Grup Foganya, no es morirà mai. Encara que la "Mare" que el va parir ja no sigui entre noltros. Amb la finalitat de complir el seu desig de que el Grup Foganya no acabàs amb Ell, començ la meva presidència coneixedor del cop moral que la mort d'en Jaume representa pel Soci del Grup en particular i pel poble de Porreres en general.

Crec que ho podrem dur a terme si entre la Junta Directiva formada per: Francesca Servera Toledo (Vicepresident), Iolanda Barceló Márquez (Secretari), Antoni Matas Blanch (Tresorer), Miquel Àngel Nicolau Tomàs (Vocal) i Maria Fullana Salvà (Vocal); entre els Socis i el poble de Porreres, hi posam un granet d'arena.

Amb aquestes lletres no he volgut agraviar-vos ni regirar-vos, però sí he volgut que mentre les llegíeu, feciu una petita reflexió sobre la infinita i indestructible relació entre Jaume Rosselló i Verger - Grup Foganya, que no vol dir en cap moment que en Jaume fos el Grup o viceversa i, per demostrar-ho, pel bon funcionament del Grup i la seva fluida continuïtat, faig una crida als Socis per que no es facin enfora per aquest desgraciat succés, sinó que s'acostin encara més que abans si cal, perquè ja diuen que la unió fa la força.

Àngel Oneto Veny

Antoni Lliteres Mora
REPARACIÓ I VENDA D'ELECTRODOMÈSTICS.

Plaça Santa Catalina Tomàs, 10
Tel. 64 76 39
07260, PORRERES

Comparació demogràfica

NAIXEMENTS

1992

1993

FEBRER:

Dia 19: Antoni Gelabert Mora
 " 21: Antoni J. Lliteras Barceló
 " 20: Gregori Mora Pujadas
 " 26: Miriam Amengual Ariza

Dia 10: Nicolau Bolaños Roig

MARÇ:

Dia 31: Rafel Sitjar Sureda

Dia 3: Bernat A. Bennàssar Gelabert
 " 6: Catalina Melià Mesquida
 " 18: Joan Barceló Sorell

ABRIL:

Dia 6: Damià Tomàs Mora
 " 13: Jaume Julià Mora
 " 25: Rosa Mª Arbona Sánchez

Cap naixement

DEFUNCIONS

1992

1993

FEBRER:

Dia 10: Bartomeu Timoner Barceló, 68
 " 13: Antònia Veny Mora, 96
 " 13: Miquel Sampol Sastre, 69
 " 19: Francesc Mestre Font, 66

Dia 1: Antònia Roig Juan, 91
 " 4: Mateu Escarrer Figuerola, 81
 " 5: Maria Melià Matas, 72
 " 7: Mateu Julià Ballester, 90
 " 10: Camila M. Sureda Boysen, 93
 " 13: Maria Pomar Bonnin, 89

MARÇ:

Dia 13: Antoni Xamena Fiol, 73
 " 16: Sebastià Bisquerra Ximelis, 57

Dia 15: Antònia Cerdà Xamena, 83
 " 25: Maria Bover Barceló, 87
 " 25: Damiana Colom Mulet, 86
 " 31: Joana A. Nicolau Bover, 73

ABRIL:

Dia 12: Francesc Grimalt Soler, 87
 " 30: Miquel Mora Rosselló, 77

Dia 12: Antoni Taberner Obrador, 55
 " 16: Antònia Miralles Cerdà, 91

MATRIMONIS

1992

1993

FEBRER:

Dia 8: Bartomeu Garí Salleras i
 Ana Blanch Noguera
 " 29: Antoni Buades Feliu i
 Mª Dolors Duran Bover

Dia 12: Bernat Vaquer Salleras i
 Margalida Mora Martorell

MARÇ:

Dia 1: Antoni Valera Sánchez i
 Margalida Servera Andreu

Dia 6: Bernat Jaume Vidal i
 Margalida Llaneras Serra

ABRIL:

Dia 25: Jaume Juan Sastre i
 Francesca Taberner Bover

Dia 17: Zacarías Amoraga Bauzá i
 Maria Enamorado Barceló
 " 24: Joan J. Viedma Viedma i
 Antònia Font Roig

CIRCULEM

MILLOR

Circulem bé. Si pensam un poc, ens donarem compte que aquestes paraules estan dirigides a cada un dels conductors, ja que per moltes normes que donin, els qui tenen baix de la seva responsabilitat la seguretat del trànsit són els conductors. No serà mai possible fer efectives les normes sense la col·laboració de tots i cada un de nosaltres.

Però, si bé és cert que el gran percentatge de malifetes a les carreteres són causades per errors humans; així i tot, tant els fabricants com la D.G.T. (Direcció General de Tràfic) estudien i fan proves perquè els vehicles siguin més segurs i minvi el nombre d'accidents.

Ara, casi al començament de l'any, és bo que us faci evinent les principals novetats quant a la seguretat dels vehicles i la protecció del medi ambient.

Aviat seran freqüents, no sols als vehicles de luxe sinó també als utilitaris, barres de protecció lateral, ABS (anti-bloqueig de fre), cinturó de tensor, tracció total, zones indeformables, ASR (sistema anti-relliscament), anells de seguretat i també l'"Airbag" o "Eurobag", com a darrer crit. Fou inventat als EEUU i s'ha torbat uns 20 anys a poder comercialitzar-se de manera fiable i econòmica. Aquest "Airbag", no és més que una bossa d'uns seixanta a cent litres d'aire que s'infla en menys d'un segon quan el vehicle pateix un fort impacte i, d'inmediat comença a desinflar-se i així no deixa que els viatgers peguin als seients de davant, ni els de davant peguin al volant o al vidre parabrises.

També convé recordar que des del primer de gener és obligatori per tots els vehicles de motor que és matriculin que vagin equipats de fàbrica amb el catalitzador, per evitar quasi un 75% els gassos tòxics. Unes normes que s'han de tenir en compte per un correcte funcionament del catalitzador són: emprar sempre benzina sense plom, mirar si el motor gasta massa oli, cosa que el faria malbé (no pot gastar més de 1l. per cada 1000Km).

Si el catalitzador està calent no se pot posar en funcionament empenguent el vehicle. Convé també no descuidar la posada a punt i no deixar buidar massa el dipòsit de carburant.

Pel que hem dit abans, les autoritats i fabricants es preocupen per fer una circulació més segura i que vagin minvant els motors damunt l'asfalt.

Ajudem posant de cada dia més esment i sobretot, complint les normes de circulació. serà una satisfacció per nosaltres i un exemple a seguir per tothom.

Antoni Rosselló.

CAMPIONS

Porreres ha estat desde sempre un poble amb un gran número de esportistes i triums aconseguits pes mateixos. Molts d'ells coneguts pels aficionats, però també molts desconeguts, i que tenen la mateixa importància.

A partir d'aquest número, començarem un apartat que se dirà "CAMPIONS", a on intentarem conèixer a esportistes qu'han aconseguit qualque tipus de campionat, ja sigui a nivell insular, provincial, nacional i fins i tot internacional.

A l'actualitat hi ha molts de campions, molts més de lo que sa gent se pense, i per tal de conèixer-los, a cada número intentarem parlar amb un d'ells, a on recordarem com se va aconseguir el títol, a més de altres questions esportives i personals, i que servesqui com un petit homenatge a lo que realment son, CAMPIONS.

CATALINA CAPELLA SALVA

Començarem aquest apartat amb na CATALINA CAPELLA SALVA, de 16 anys, esportista que començà a correr a l'any 1981 en una carrera de Sant Roc.

P. Catalina, en primer lloc conta-nos com vares aconseguir el campionat?.

R. Va esser el dia 13-2-1988 a S'Estalella de Lluçmajor, a on se disputava el campionat de Balears de Cross a la categoria infantil 1er.any, a una distància de 2 km.

P. Amb quin equip corries?.

R. Amb l'Escola Nova de Porreres

P. Què te va representar aquest títol?.

R. No ho se, supòs que sempre que corrs, esperes fer qualque cosa, i lo que més aspire es a un Campionat de Balears.

P. Quines altres carreres destacarias d'aquella època?.

R. Al mateix any del campionat, el 88, a dins pista a la distància de 2 km, vaig quedar subcampiona de Balears. Tambè, ara fa 2 anys a la categoria cadet 1er.any vaig quedar 2^a a la categoria de 3000 m. a dins pista.

P. Quant vares conseguir el Campionat, com se travava l'atletisme porrerenc?.

R. No estava molt bé, entrenavem 3 dies semanals, a més eran categories inferiors, infantil i aleví, i no es que haguès un nivell alt, ni que entrenasem molt.

P. I el moment actual?.

R. L'actual està molt bé, els pocs que corren solen destacar.

P. Quines diferències trobes que hi ha ara respecte de quan vares aconseguir el títol?.

R. Es diferent, per exemple l'entrenament era més senzill qu'ara, les categories eren molt més inferiors, les distàncies no eren ses mateixes. Ara els entrenaments son molt més durs, i a les carreres te exigeixen molt més. També el nivell es molt millor que abans. Hi ha una diferència molt grossa.

P. Actualment, amb quin club corrs?

R. Amb el Colonya Pollensa, a la categoria Junior 1er.any.

P. Com te trobes a aquest club?

R. Molt bé,estic a un club important. Sempre havia estat a l'Escola Nova, però es diferent. Hi ha bastants d'entrenadors, un per cada categoria o per diferents especialitats; molts més companys, més ambient.

P. Ara, quin entrenament dús, es dir, lo que fas cada dia?.

R. El dilluns, 20 series de 100 m.; Dimarts, 12 series de 400 m.; Dimecres, Gimnàs; Dijous, series en costa de 50 m.; Divendres, series de 1000 ó 1200 m.; Dissabte, 1 hora i el Diumenge, descans, si no hi ha competició.

P. Te cuides, en quant a s'alimentació?.

R. No gaire, m'hauria de cuidar molt més, no m'hi he mirat mai.

P. Els teus objectius a curt i llarg plaç, quins son?.

R. Tant a curt com a llarg plaç, anar al Campionat d'Espanya, no aspir a res més.

P. Quines son les persones que t'han ajudat més?.

R. Vaig començar a entrenar amb en Salvador Domínguez, llevò en en Martí Antich me va ajudar molt, era quant no tenia club,i me'n va trobar un, a més qu'ell me entrenava. També m'han ajudat, en Serafi Expósito i la meva familia.

P. A més de l'atletisme, quin esport te agrada?.

R. la natació, gimnàsia rítmica, gimnàsia esportiva i patinatge artístic.

P. El teu hobby?

R. L'atletisme.

P. I que no sigui esport?.

R. Tota la música, menys el heavy.

JAUME VIDAL

Poesia

ESTIU

Abans que no s'envolti,
ala d'amor, l'ocella del migdia;
abans que la perfecta pluja
violes assaoni, enlairi roses;
abans que l'arnadíssim
vell abric del record ens agomboli
tremolors de la posta;
abans que tot això, que tota aquesta
mar encesa de vidres i d'escates
un perfum esdevengui, de tan íntima.
Abans que no s'apaguin les agulles
del foc a trenc de llavi; abans de no saber,
de no comprendre' abans que la mort passi
amb un ciri en els dits per la garriga;
abans que no s'esgoti
la copa de ginebra, la llimona
que ens canta entre les dents; abans que no...

CAMÍ FLORIT

Llevamà, card, fonollassa,
rosella, cascall, lletsó,
vinagrella, corritjola,
ginestra, aritja, fonoll,
passionera, cugula,
mare-selva, safrà bord,
floravia, canyaferia,
baladre, argelaga, albó,
falguera, olivarda, estepa,
clavell de moro, coscoll,
heura, contell, englantina,
vidalba, murta, maimó,
cama roja, campaneta,
ravenissa, bruc, guixó
(i en l'aire color de vauma
l'esgarripança d'un poll).

JOSEP Mª LLOMPART

CANÇÓ

s'esgarrarà la boira
arribant als avets.

s'esgarrarà la boira
si estàs allí, si véns.

arribarà la nit
com un bosc ple de vent.

passarà com un segle
damunt el cos nuet.

després vindran a beure
en el riu els corsers.

jo no sé jo voldria
saber com i per què.

Pense en els morts i pense en els qui estan mo-
[rint-se,
i pense en els qui viuen —i pense en els qui es que-
[den—,
i pense en els qui lluiten, i pense en els qui esperen,
i pense en els qui riuen, i pense en els qui ploren,
i en els qui res no esperen, i en els qui estan ma-
[tant-se,
i pense en els qui dormen, i en els qui van a naixer
—i els qui no naixeran—, i només puc escriure
pels papers i pels murs amb les lletres de pam:
Senyor, Senyor, tingueu llàstima de nosaltres,
si és que encara, Senyor, mereixem vostra llàstima.
Senyor, Senyor, tingueu llàstima de nosaltres.
Una llàstima gran com els nostres pecats.
Oh Senyor, una llàstima ben petita, i diària,

diària, Senyor, com els nostres pecats.

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

BUNYOLS DE FORMATGE

Ingredients:

- Pasta de bunyols de vent.
- 1 sobre de formatge rallat.
- oli, sal, pebre bo, nou moscada.

Preparació:

Afegir el formatge a la pasta dels bunyols de vent i posau-li un poc de pebre bo i la nou moscada.

Fregiu amb molt d'oli calent culleradetes petites d'aquesta pasta, fins que els bunyols estiguin daurats.

Pensament

El saber ser ignorant en el moment oportú, és la major prudència.

BUNYOLS DE PURÉ

Ingredients:

- 1 sobre de puré de patata.
- Pasta de bunyols de vent.
- Oli, sal.

Preparació:

Preparau el puré tal com indica el sobre, amb mig litre d'aigua. Mésclau-lo amb la pasta dels bunyols i fregiu-ne culleradetes. Degotau els bunyols i serviu-los molt calents. Són molt adequats com a guarnició de plats de carn.

Consell

Si una taca és difícil de treure, amb un poc de sabó fluix teniu-la un parell de dies al sol.

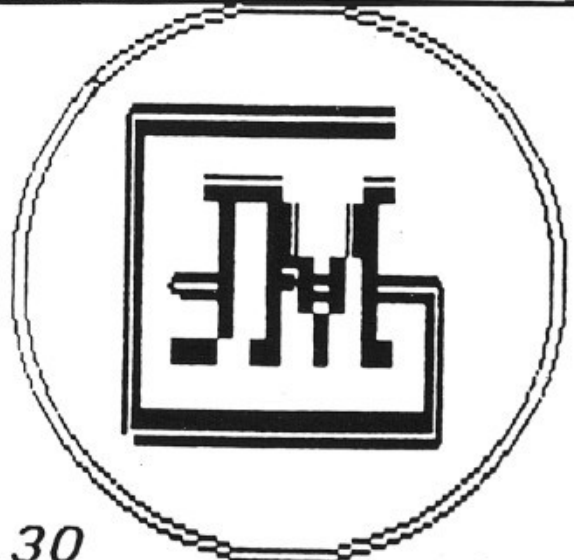
CEINCO

CENTRO INFORMATICO

Y CONTABLE

TEL.64.75.17

PASSARAIX Nº 30

ENCREUAT

Horizontals: 1. Testicle. He encertat amb una fletxa. 2. Arxipèlag d'Indonèsia. Escriptor, autor de "La filla del Pastor". Malaltia, ferida. 3. Per exemple, fumar. Una au. 4. Xifres romanes. Personatge cinematogràfic, molt taquiller. Nota musical. 5. Frontera. Element físic, imprescindible d'una pel·lícula. 6. En Gary Cooper te morenes.

Verticals: 1. Militar (Fidel) que dirigí la campanya del Nord i la batalla de l'Ebre a la Guerra Civil. 2. Element químic. 3. En Suárez ho és. Símbol del molibdè. 4. Arc de Sant Martí. 5. La meva. Infermer. 6. Ganxo per a pescar. 7. Nota musical. Atmosfera viciada d'un local tancat amb molta gent. 8. Droga. 9. Té llogada una possessió al senyor. Abreviatura de transitiu. 10. Compositor del segle XVIII (Manuel). 11. Nom d'home.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1												
2												
3												
4												
5												
6												

NUMÈRIC

	X		+						=8
	X				X				X
			+	2		+			=5
	-				+				
			+			+			=9
	=6				=5				=5

Galletes ESPECIALITATS
AMB
GELATS **TORRONS**

C.B.

Plo. Moll de'n Negro, 2
Tel. 64 70 80
07260 - PORRERAS (Mallorca)

BAR
CA'N TONI

HAMBURGUESES
"SALCHICHES"
PLATS COMBINATS
PLATS PER ENCARREC

PLAÇA ESPANYA, 1
Telf. 647134

expert

Major, 1 - Call, 2

Tfn. 64 72 31

07260 - PORRERES

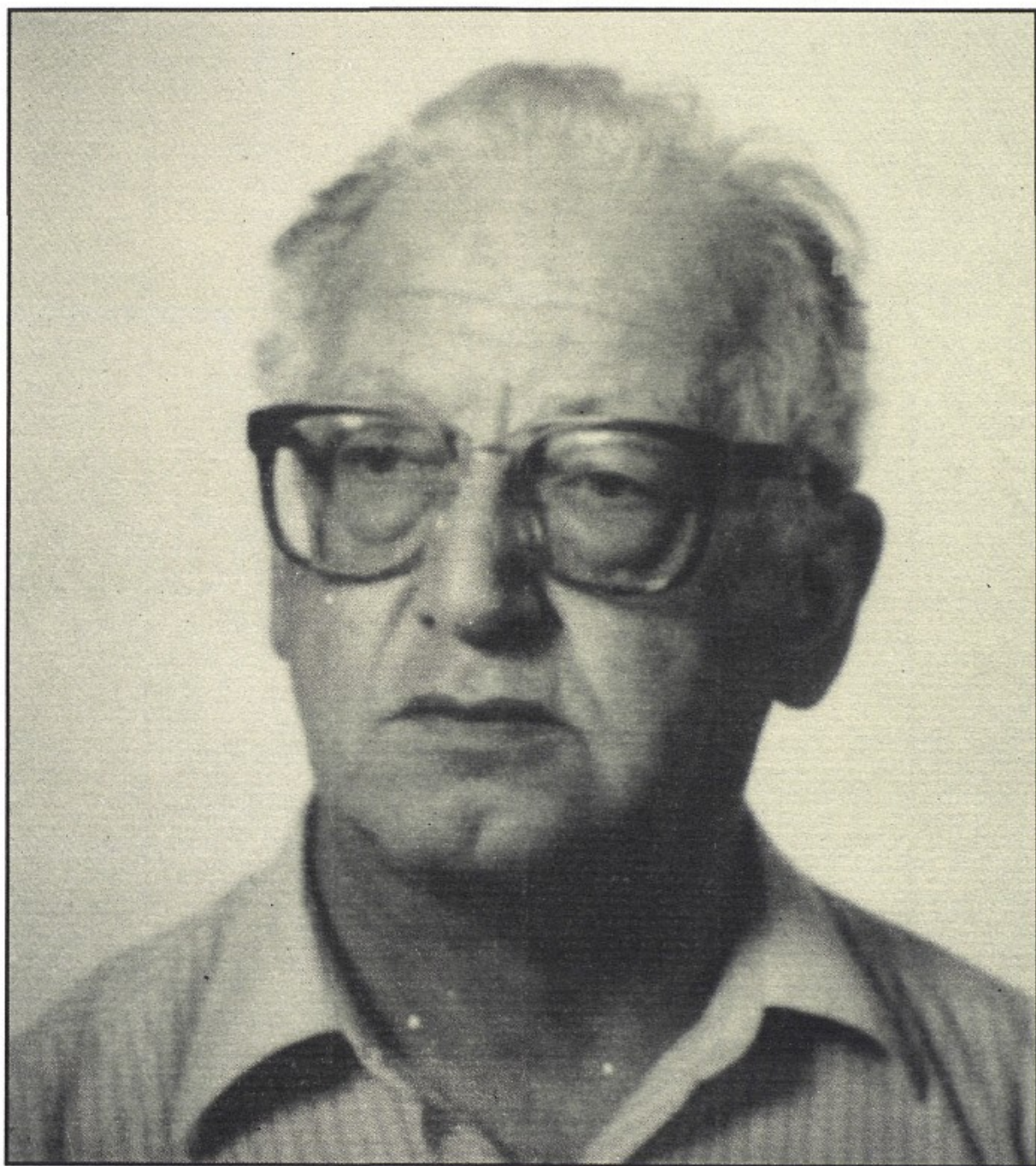
CUINA DE SON NEBOT

Com anunciàrem a FOGANYA Nº 19 aquí teniu la fotografia de la cuina de Son Nebot.

Es pot apreciar que aquesta foganya no té espinta, la seva campana està damunt dues mitges parets. Una gran entrada i un espaiós interior per poder enrevoltar les flames del foc i captar la calor que desprenen a les nits d'hivern, després d'una dura jornada de feina al camp.

Amb el record i enyorança

d'en Jaume Rosselló i Verger

que ens deixà el 31 de maig

Porreres, 1993.

Pròleg

En Jaume "Güia" ens ha deixat. Aquestes pàgines només pretenen mostrar una cosa que creim que és ben patent: el buit que deixa no només en la família, sinó també en el "Grup Foganya" i en el poble de Porreres.

També volen esser una mostra de l'admiració, l'estima i l'afecte que sentíem per per ell.

També agrair des d'aquí la col.laboració de la família, en moments tan difícils, i les mostres de condol i d'afecte que hem rebut per part de col.laboradors, amics i simpatitzants del Grup Foganya.

Consell de Redacció.

Ara que tu no hi ets, Jaume, com et trobam a faltar! Realment cap de nosaltres pensàvem que ens deixaries d'una manera tan sobtada, quasi sense avisar. Eres tan fort, tan optimista, tenies tanta empenta, que semblava que t'havies d'acabar el món. Eres el més vell del Grup (mai no et va molestar que et diguessin vell, no?) però en el fons eres més jove que tots nosaltres. En els moments difícils, quan estàvem molt enfeïnats o les coses no rodaven bé, alguns de nosaltres, ja ho haguéssim deixat anar tot (alguns ja ho han fet allarg de la vida del Grup), però tu no. "Sempre endavant i mai enrera!" era una de les teves frases.

Quantes de vegades ens vares dir: "Es Grup Foganya no som jo, es Grup som tots els socis i com a tal jo som un més de voltros. Arribarà un dia que no me tendreu aquí o bé per vellesa o bé per la mort i no vos heu de quedar aturats, que ara més que mai tenim una bona flamarada dins la foganya".

No ens hem donat compte fins ara de la importància i el sentit que donaves a aquestes paraules i en certa manera això, és culpa teva. Sí, eres més caparrut que un bou de llet, ens volies inculcar el teu esperit porrerenc, el teu amor a les tradicions i arrels del poble de Porreres i per això volies que agafàssim el bou per les banyes, que ho féssim a la nostra manera i de la forma que segons el nostre criteri creïem que aniria millor, sempre seguint les directrius dels teus ideals.

Però, malauradament encertares en els teus pronòstics i de les dues opcions que ens donaves per deixar el Grup, la que sortí fou la mort. La mort que ens arriba a tots per igual. Què bé cau dir allò de "la sort és loca. toca a qui toca". I t'ha tocat a tu, sense avisar, sense deixar-nos demostrar-te els nostres sentiments i la nostra estima a la teva persona, sense que poguessis veure els fruits que dóna la cendra de la llenya que cremares a a la foganya.

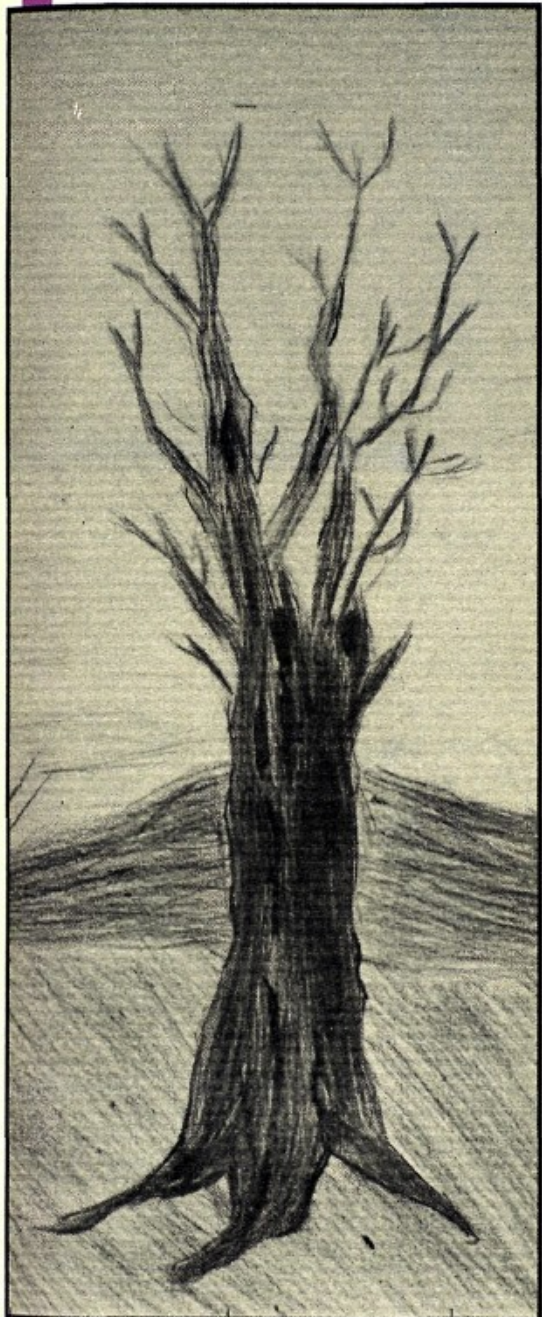
No sabem si interiorment et senties tocat d'ala, el que sí sabem és que estigueres al nostre costat fins als teus darreres alens, amb la teva particular manera de veure el món; gairebé sempre aconseguies fer-nos veure les coses pel caire bo, no creies amb la mala intenció de les persones i els sentiments que transmeties eren d'alegria, d'estima al veí,... La teva activitat i furor interior i un caràcter fort i sòlid amb direcció única feien que sempre caminassis endavant amb esperit juvenil.

Ets present entre nosaltres Jaume! La teva mort no es produirà mai mentre el foc estigui encès. Si avui per avui hi ha una cosa que desitjam és continuar tirant llenya dins la foganya.

GRUP FOGANYA

Ets present entre nosaltres, Jaume!

Vell Roure

No havien estat massa bons els darrers temps per aquell vell roure: el tronc cada vegada més ajupit, com si volgués aficar-se dins la terra; i els darrers brots, pocs i mustis.

Així que un dia de primavera, deixà de córrer la saba per les seves branques i quedà l'arbre sec, despullat de fulles, al mig d'un sementer, damunt un turonet de terra i roca, que havia estat la seva llar.

Allà quedà sol, esperant que el temps i la natura resolguessin el cicle vital i tornàs ell a integrar-se en la terra.

Les postes de sol li quedaven bé, mostrant la seva figura, que el cel retallava a l'horitzó. I la gent del redol quan el veia recordava amb nostàlgia aquells temps, quan era jove i la seva ombra acollia, durant els mesos més calorosos d'estiu, o bé dins l'hivern, amb fred i pluja.

Sempre havia estat com un jardí aquell turó. Baix les seves branques creixien flors, jugaven ocells i se respirava vida. Però aixó no són més que records!

Conten que, pasat el temps, quan el sol, el vent i l'aigua acabaren la seva feina, sortí un brotet damunt el turonet de terra i roca, que es veia molt bé amb les primeres fulles, retallant el cel dins l'horitzó quan el dia naixia.

I va créixer l'arbre i va créixer l'ombra. I els ocells botaven de les seves branques i el jardí de flors s'estengué als seus peus.

QUE EL JARDÍ QUE HEU SEMBRAT DINS NOSALTRES SIGUI DE CADA DIA MÉS FLORIT!

Jaume Rosselló Tomàs

Era el meu germà

Que diré d'en Jaume Rosselló? Era el meu germà. Era una persona de la qual es pot dir que carn i esperit en perfecte simbiosi i harmonia ha deixat aquest món sense que les petjades del seu pas hagin espatllat res del seu entorn, més bé com home antic i nou ha fet sorgir al seu redòs pau a balquena arran la foganya de la seva llar.

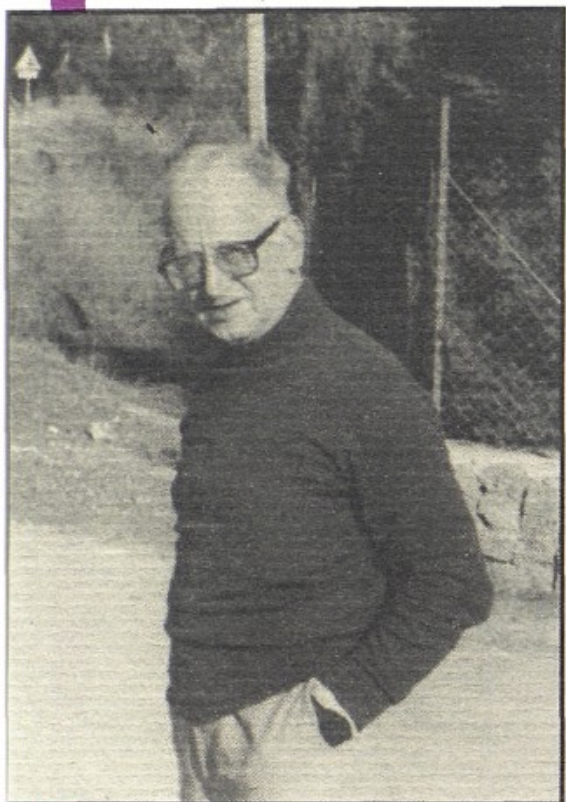
La foganya que, encesa amb flama viva, semblava com braços de bubotes que es reflectien a les parets. Sí, la foganya que comença amb un petit caliuet, i bufant i afegint branques es va tornant fogatera. Així comença a prendre forma i a madurar aquest GRUP FOGANYA que avui és un grup sòlid, unit i esponerós que ha fet reviure de les cendres tants costums costums ja oblidats.

Quantes vegades heu vist a un nin tirar una pedra dins l'aigua! Quan la pedra la toca, es van formant cercles que van creixent i fent-se més i més grossos mentre la pedra es va afonant i desapareixent. Així ha passat en el GRUP FOGANYA. En Jaume va esser la pedra que remogué les aigües dels cors juvenils fent que vibrassin i s'encoratjassin, aconseguint fer tantes coses i abarquant tantes activitats, que el poble ha pogut fruir i seguirà, esper, fruint, mentre ell ha anat enfonsant-se fins desaparèixer.

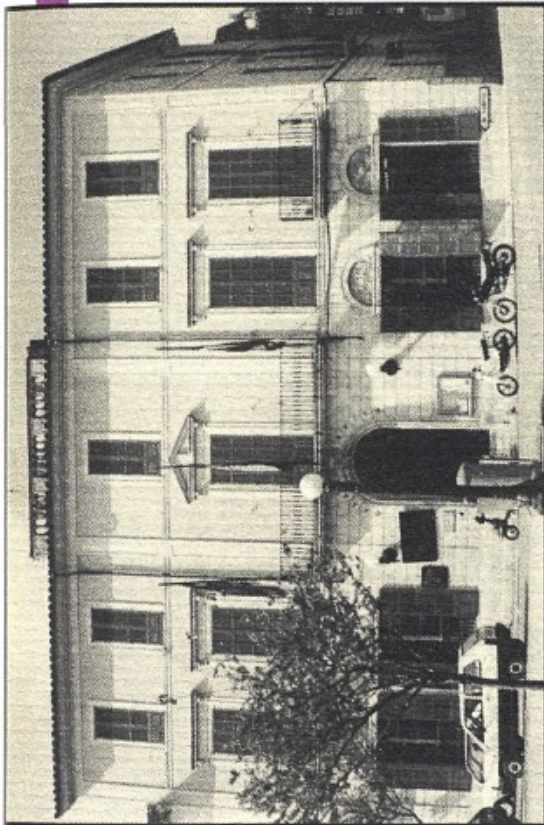
En Jaume era el meu germà i vosaltres volíeu que jo escrivís un poc contant coses d'ell. No puc fer-ho. En primer lloc, és molt aprop la seva mort i la nafra que m'ha deixat és molt fresca i els ulls pareix s'entelen amb les llàgrimes que redolen per les galtes; perquè jo l'estimava. En Jaume era el meu germà.

Jo, com a germà major i soci del GRUP FOGANYA sols vos diré que el millor que poden fer per ell, además d'una pregària, es fer que el GRUP segueixi endavant, uniu-vos tots formant una pinya, que creixi cada dia més i ja que a ell li agradava tant el teatre, feis teatre i recordau que en Jaume ja fa uns dies deixà caure les seves parpelles com si fossin cortinatges feixucs; igual que cauen les cortines del teatre, perquè s'havia acabat el darrer acte de la seva vida, davant l'escenari dels seus ulls.

Antoni Rosselló i Verger

Recordatori dels companys de feina de l'Ajuntament a en Jaume "Güia"

El passat dia 31 de maig, de manera callada i dolorosa, ens deixà el nostre popular amic Jaume Rosselló Verger, per a tots conegut com a Jaume "Güia".

Resulta francament inversemblant pels qui hem estat els seus companys de feina a l'Ajuntament veure-ns en la tessitura d'haver d'escriure aquestes breus línies, -a mode de panegíric-, dedicades al nostre amic a qui sempre recordarem com una persona alegre i mol bromista, de caràcter actiu i obert a tothom.

Degut a les seves tendències altruistes i anti-materialistes, pareixia que la funció de recaptador municipal que exercia no li acabava de fer de tot. Malgrat això, recordam que sempre va atendre a la gent educadament, amb respecte i consideració, evitant dispensar tractes i maneres desagradables.

Ens ve ara al cap que la darrera vegada que el vàrem veure el convidàrem a que vengués a berenar amb nosaltres un altre dia; ell ens digué que sí, però el seu estat d'ànim denotava preocupació: qualcú ha arribat a dir que va parèixer que aquell dia venia a acomiadar-se.

Servesqui aquest breu resum d'impressions per oferir al nostre bon amic Jaume l'afectuós testimoni de sincer agraïment pels nombrosos moments d'alegria i bon humor que cap com ell ens va sobre transmetre.

Descansa em pau, Jaume "Güia" on sigui que estiguis.

Un home que escoltà els batecs del poble.

El buit que deixa en Jaume "Güia" Roselló i Verger no sols afecta a la seva família i a tots quants el seguiren de prop en les seves curolles, sinó que també afectarà sens dubte a tot el poble de Porreres i a totes les manifestacions populars, culturals i humanes en les que ell estava engrescat, trobant sempre hores-de nit i de dia- per dedicar-s'hi en cos i ànima.

Fixau-vos, sinó, en qualsevol activitat popular, veiam si no el trobareu sempre! Els Reis, les carrosses, Sant Antoni, Sa Rua, s'Enterro de sa sardina, sa jaia serrada, tantes i tantes comèdies, drames i sainets, ses matances, excursions i eixides culturals, el Betlem, la Passió... I afegiu-hi encara escrits i poemes, glosats, records i enyorances, vida i anècdotes de personatges porrerencs... I finalment, la revista Foganya, que mantingué amb constància, malgrat tot. I lligant totes les activitats i curolles, l'organització que ell mateix fundà, el GRUP FOGANYA, perquè l'empenta de la seva iniciativa es pogués dur a terme i mantenir la continuïtat.

Un home original

Bastava veure una carrossa, imaginada i treballada per Jaume, per fer-se càrrec de la seva originalitat artística, que abandonava formes i cànons coneguts i clàssics, per cercar temes nous, oferint curiosos detalls, per recordar gestes del nostre poble.

Bastava guaitar a alguns dels seus "Betlems", amb fondos covals i avencs, o amb extenses estepades i deserts, per endevinar que que eren fruit de la seva creativitat sempre en marxa, de la seva inventiva somniadora.

Bastava assistir a una representació

Geni Grec"- per deduir que el geni de Jaume era poc corrent.

Amb un amor apassionat per les coses nostres.

En Jaume havia tingut l'oportunitat d'una peculiar formació des de nin, però en realitat no tenia estudis especials: era sobre tot un autodidacte. El contacte amb els batecs i amb l'ànima del poble li consolidà un sentit ferm d'identitat: les arrels del poble, la llengua i la cultura de Mallorca, no foren sols per a ell motiu d'estudi i preocupació, sinó objecte d'un amor apassionat. Era un porrerenc de soca-rel.

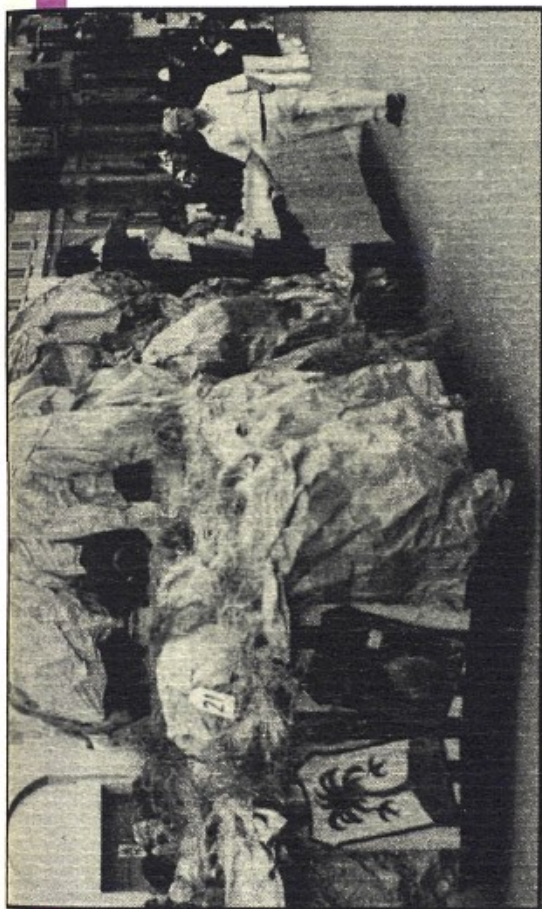
L'encurollaven els costums populars, els records i tradicions, les festes de bulla infantil, les manifestacions que fan brollar la vena popular. Recollia l'afecte juganer dels nins i les converses simpàtiques dels vells, carregats de records.

Amb els vells extreia les essències dels fets memorials que havien marcat antany el nostre poble. Amb els joves, aprenia el vigor, la vitalitat, l'expansió d'unes idees renovades, la lluita i la defensa d'una natura verge i neta. Amb els infants, vivia el moviment incansable, humor, amor a la vida, el present viscut amb intensitat. Vivint en carn pròpia les paraules del poeta...

*"Girant l'ullada cap enrera
guaita les ombres de l'aviòr,
i de la nova primavera
sap on s'amaga la llavor.
Sap que la soca més s'enfila
com més endins pot arrelar..."*

En Jaume ensenyava amb senzillesa, posant-se a la mateixa altura del jove amb un esperit animós que el feia connectar ràpidament.

Conversador amigable...Memòria vivent d'un poble; els seus escrits o xerrades eren l'ocasió d'obrir la caixa dels records, d'anècdotes viscudes, a St. Felip, amb els companys d'infantesa, entorn d'alguna persona que hagués marcat petjada.

Un home religiós.

Haviem conversat moltes vegades del seu punt de vista sobre la religió: ell rebutjava tot allò que li semblava postís; destriava allò que veia com a autèntic, tot allò que contribueix a la humanització.

És cert que en Jaume havia rebut una formació religiosa tradicional, pròpia d'aquella època, però era ben conscient que calia evolucionar, i cercar l'autenticitat i el bessó de l'evangeli. Ell estimava l'essència del cristianisme, els seus valors més profunds. Els comentaris de les "Escenes de Passió", per exemple, venien a expressar la seva fe, compromesa amb la realitat del poble, i en concret amb els marginats de la societat, seguint el model de Jesús.

I la tendra devoció a la Mare de Déu de Monti-Sion restava al seu cor, ben lligada amb la fe i la tradició d'aquest poble estimat.

Crític i sincer

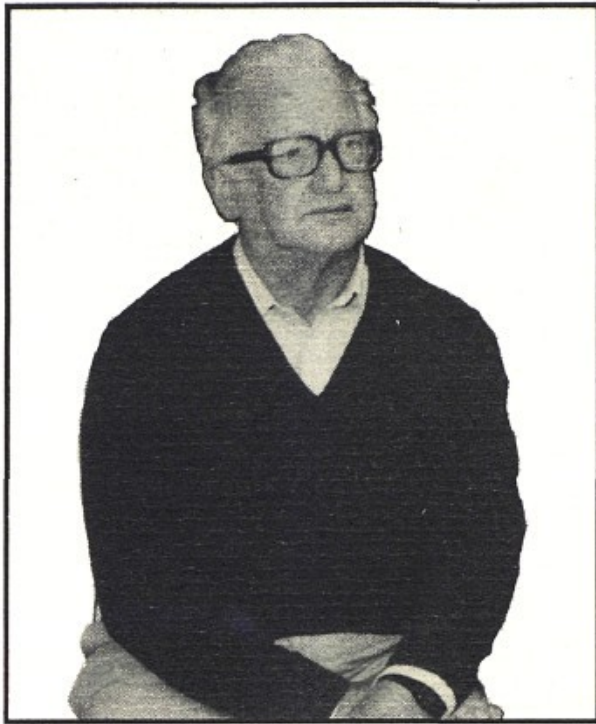
No combregava amb rodes de molí; no s'acovardava; no es planyia pel que pogués comentar la gent. No feia les coses per quedar bé, o per rentar la cara a ningú, de qui en pogués treure bona tallada.

A vegades podia fer-se obsessiu, però si retreia defectes i mancaments, era per intentar ser veu dels qui no parlen, per defensar uns drets, per aportar a la transformació d'una realitat estancada, o d'un sistema degradat per rutines, privilegis o prepotències.

Amb la seva denúncia sincera, obria camins de recerca de valors trascendents: honradesa, bonhomia, gratuïtat, coherència. Exercia la crítica amb ironia i humor, enfront de les pures aparences, del falsejament de la veritat, de l'esclavitud del consumisme, de la degradació de la natura...

Estic segur que la torxa d'amor al poble, que mantingué encesa en Jaume, passarà a bones mans que sabran espargir la seva flamarada per tot arreu.

Bartomeu Tauler Valens

Pensament i desig

*Voldria morir tranquil
quan l'hora em sigui arribada
i dir cent vegades mil,
amb ma veu ja sols fil:
Adéu, Porreres Amada!*

*Voldria morir al meu poble
per estar-hi enterrat,
que per ell amb causa noble,
amb la força d'un vell roure,
només per ell he lluitat.*

*Voldria ningú se'n temés
i estar a davall terra,
que volin els teuleders,
floreixin els ametlers,
toqui mon fill la guitarra.*

*Voldria la meva esposa
continuàs amb mos fills,
feliç i fresca com rosa,
quan pel matí mig desclosa
rep del sol els primers brills.*

*Voldria no voler res,
voler el que els altres volen.
Mon ideal sempre és
per Porreres amor encès.
Per això sos mals me dolen.*

*Voldria el meu morir
fos un fet de tributar
al meu poble el sentir,
el meu sentir i patir.
I que amb gust jo vull pagar.*

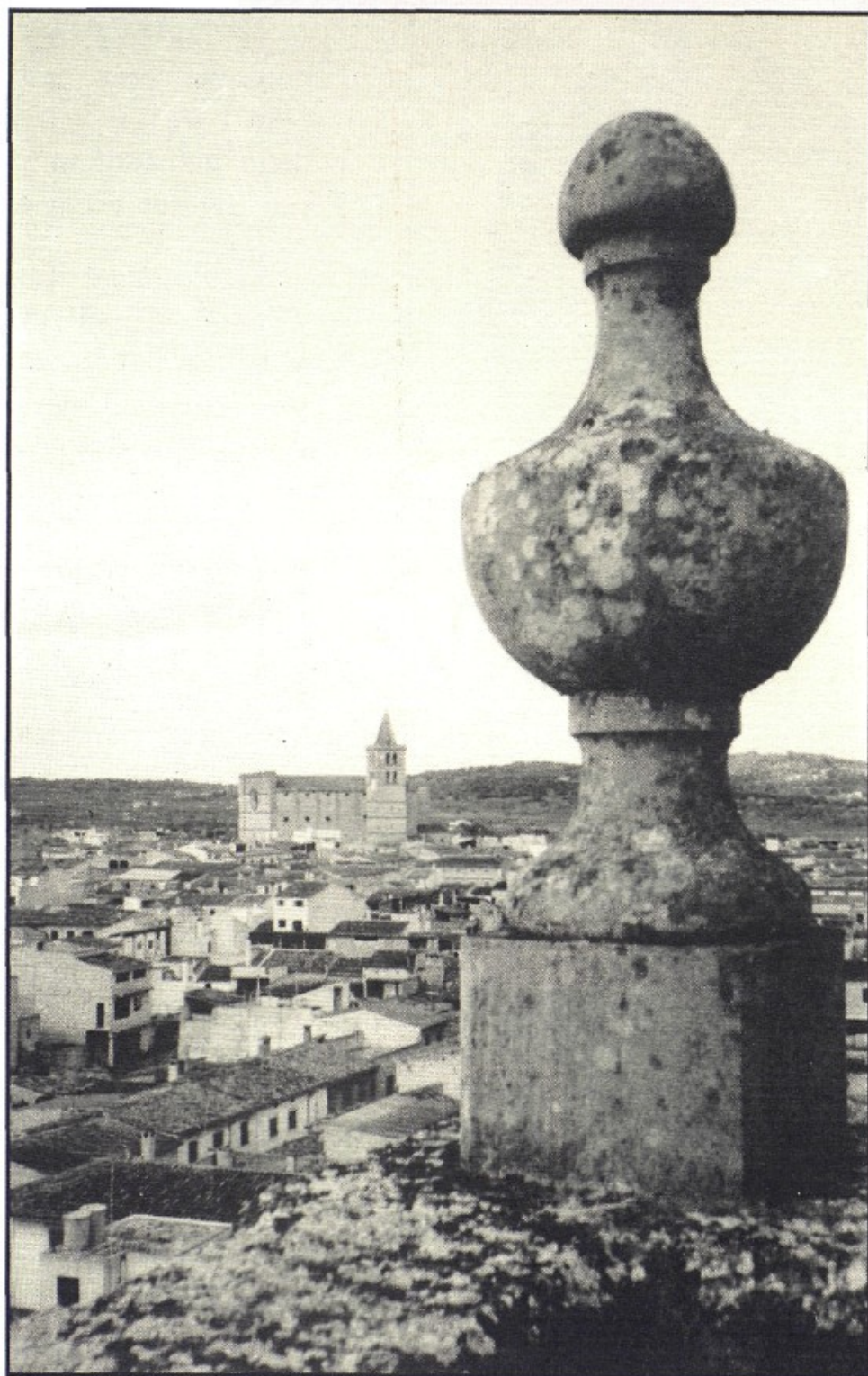
*Voldria, com la flamada
s'apaga sense renou,
com un anyell que no es mou,
com lleugera és la volada,
morir tranquil i res nou.*

*Voldria que tot seguís
son camí dolç i suau;
un camí de dolça pau,
sense ningú que sofrís,
que ningú hi posi trau.*

*Voldria morir tranquil
quan l'hora em sigui arribada.
Segueixi el Poble gentil
com a d'ocells son refil.
Cant de ma vila estimada.*

25 N - 1985

Jaume Bonillo i Berger

..."Voldria morir tranquil
quan l'hora em sigui arribada
i dir cent vegades mil,
amb ma veu ja sols fil:
ADÉU, PORRERES AMADA!"...